

Evaluatie Beleidsplan Integrale Schuldhulpverlening 2012-2015 Gemeenten Velsen, Beverwijk en Heemskerk

Inleiding

Een belangrijk uitgangspunt van het huidige kabinetsbeleid is het voorkomen en wegnemen van drempels die de (arbeids-)participatie van burgers belemmeren. Eén van de belemmeringen waardoor mensen niet mee kunnen doen is het aanwezig zijn van problematische schulden. Burgers zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk om hier een oplossing voor te vinden. Als dat niet lukt dan kunnen zij bij de gemeente terecht op grond van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs). Deze wet is in 2012 ingevoerd en schrijft voor wat gemeenten moeten regelen, maar niet hoe. Dat is aan de gemeente om uit te werken in een beleidsplan. De Wgs geeft de gemeenten een zorgplicht op het terrein van schuldhulpverlening. Inwoners krijgen daarmee een recht op schuldhulpverlening.

Aanleiding

Het Beleidsplan Integrale Schuldhulpverlening 2012-2015 is IJmondiaal tot stand gekomen. Er is voor gekozen om in het beleidsplan niet uitgebreid in te gaan op de afzonderlijke gemeentelijke werkwijzen, maar het kader te beperken tot de gezamenlijke IJmondiale visie, uitgangspunten en doelen. Dat betekent dat de IJmondgemeenten afzonderlijk van elkaar uitvoering geven aan de schuldhulpverlening. In het beleidsplan is opgenomen dat we in de toekomst gaan werken naar een eenduidig en transparant proces.

De periode waarover het huidige beleidsplan schuldhulpverlening is vastgesteld loopt ten einde. Er moet op grond van de Wgs een nieuw beleidsplan worden vastgesteld voor de periode van maximaal vier jaar. Het huidige beleidsplan is geëvalueerd om te onderzoeken of de beoogde resultaten zijn behaald en te komen tot aanbevelingen.

Evaluatie periode 2012-2015

In het Beleidsplan Integrale Schuldhulpverlening 2012-2015 zijn de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- Integrale aanpak
- Maatwerk en vraaggerichte dienstverlening
- Brede toegankelijkheid
- Eigen verantwoordelijkheid

De centrale vragen bij de terugblik op het huidige beleidsplan zijn:

- Wat wilden we doen?
- Wat hebben we gedaan?
- Wat heeft dit opgeleverd?
- Welke effecten hebben we bereikt, die we destijds voor ogen hadden?

Er is dus gekeken naar concreet behaalde resultaten in de afgelopen jaren. De doelen en acties die uit de uitgangspunten zijn voortgekomen zijn opgenomen in het schema op pagina 2. Daarnaast is via een aantal interviews met ketenpartners en uitvoerders gezocht naar aanbevelingen en suggesties om de bestaande aanpak verder te verbeteren.

Aanbevelingen

Op 27 juni 2016 heeft een inspraakbijeenkomst plaatsgevonden met de ketenpartners. De aanwezige partijen waren gemeente Velsen, gemeente Heemskerk, gemeente Beverwijk, Socius, Sociaal Wijkteam, Stichting MEE, Schuldhulpmaatje, Vluchtelingenwerk, Brijder en

de cliëntenraden. Tijdens de bijeenkomst zijn diverse suggesties gedeeld, waarbij aangegeven is dat de verschillende doelgroepen ieder om een eigen aanpak vragen ten aanzien van kennis, vaardigheden en gedrag. Hieronder volgen de belangrijkste conclusies en aanbevelingen die de partners op de bijeenkomst hebben meegegeven.

-Ten aanzien van burgers met een baan is het belangrijk om lijntjes te leggen met werkgevers, maar ook met hypotheekverstrekkers en banken. Aanbeveling is om ook te kijken of er met de loonadministratie kan worden samengewerkt. Het is een doelgroep die zich niet snel zou opgeven voor een groepsaanbod, zoals een budgetcursus. Daarom is de aanbeveling om voor deze doelgroep laagdrempelige hulp te bieden, zoals online hulpmiddelen/tools of meer via Social Media.

-Ten aanzien van de burgers met een bijstandsuitkering geldt dat deze groep niet met één aanpak benaderd kan worden. Er is een bredere inventarisatie nodig op de intake Participatiewet, een bredere doorverwijzing en blijvend monitoren. Er wordt aanbevolen om bij de intake van de bijstand schulden te melden aan de Sociale Wijkteams of de schuldhulpverleners.

-Daarnaast moet er blijvende aandacht zijn de doelgroep jeugd. Dat kan door op scholen voorlichting te geven en wanneer je ziet dat er problemen zijn, dan ook de ouders te betrekken en in gesprek te gaan. Het onderwerp moet bespreekbaar gemaakt worden en het netwerk kan hierbij worden gebruikt.

-En tot slot: hoe gaan we om met burgers die als gevolg van scheiding, partnerverlies of baanverlies te maken krijgen met een inkomensterugval? De arbo-arts of UWV zou hier een informerende rol kunnen innemen. Een informatie punt moet makkelijk te vinden zijn en het moet mensen aanspreken.

Overzicht doelen, acties en aanbevelingen

In onderstaand schema zijn de doelen en acties opgenomen. In de aanbevelingen zijn ook de aanbevelingen meegenomen uit de inspraakbijeenkomst.

Integrale aanpak		
Doelen	Acties	Aanbevelingen
Samenwerking met partners voor vroegsignalering.	Er zijn afspraken met de woningcorporaties gemaakt. Er zijn landelijke afspraken met energieleveranciers.	De vroegsignalering in samenwerking met partners blijkt een succes. De aanbeveling is om meer partijen te benaderen voor afspraken, zoals werkgevers en banken.
Opzetten van preventieprojecten in het onderwijs.	In alle IJmondgemeenten zijn voorlichtingsactiviteiten ingezet op basisonderwijs en middelbaar onderwijs.	Activiteiten voortzetten. Mogelijk ook met de ouders in gesprek gaan.
Maatwerk en vraaggerichte dienstverlening		
Doelen	Acties	Aanbevelingen
Samenwerking met partners voor het leveren van maatwerk.	Er wordt samengewerkt met diverse partners, zoals Socius en Stichting MEE.	Meer vrijwilligers inzetten om laagdrempelige hulp te bieden. Ook

Aandacht voor gezinnen met kinderen.	Ook is een samenwerking aangegaan met Schuldhulpmaatje. Er zijn afspraken gemaakt met woningcorporaties. Wanneer het gezinnen met kinderen betreft, wordt actieve hulp geboden.	ervaringsdeskundigen kunnen een goede bijdrage leveren. Afspraken voortzetten.
Brede toegankelijkheid		
Doelen	Acties	Aanbevelingen
Laagdrempelige toegang door samenwerking met ketenpartners.	Er wordt samengewerkt met Socius, Stichting MEE, en woningcorporaties om zoveel mogelijk mensen te bereiken en de juiste zorg te kunnen bieden.	Terugkoppeling tussen ketenpartners kan strakker worden georganiseerd. De kennis van elkaars dienst- of hulpverlening kan worden aangescherpt en moet paraat blijven.
Bijdrage aan zelfredzaamheid door het aanreiken van hulpmiddelen.	De IJmondgemeenten hebben zich aangesloten bij startpunt geldzaken.	Meer online mogelijkheden onderzoeken.

Conclusie

Uit de evaluatie blijkt dat we op de goede weg zijn. De schuldhulpverlening is toegankelijk en er wordt samengewerkt met ketenpartners en vrijwilligersorganisaties. Aandachtspunten voor de toekomst zijn om de regierol van gemeenten verder te versterken, meer integraal samen te werken en de preventie en vroegsignalering te verbreden. De tot nu toe behaalde doelen en de aanbevelingen van de partners zijn meegenomen bij het bepalen van de richting van het IJmondiale Beleidsplan Schuldhulpverlening 2017-2020. Er wordt een uitvoeringsagenda opgesteld bij het nieuwe beleidsplan. Hierin zijn de acties opgenomen waarmee de komende jaren worden gestart.

Specifiek voor Velsen

In het schema van de doelen, acties en aanbevelingen zijn de acties in de periode 2012-2015 op IJmondiaal niveau weergegeven. Voor Velsen geldt dat ook de volgende activiteiten hebben plaatsgevonden:

- In Velsen zijn de afspraken met de woningcorporaties in het kader van vroegsignalering vastgelegd in de 'Samenwerkingsovereenkomst preventie huisuitzetting 2015'.
- In het kader van preventie is de gemeente Velsen in 2016 begonnen met het geven van budgetcursussen in samenwerking met Socius. Voor burgers die budgetbeheer of bewindvoering hebben is de cursus 'uitkomen met weekgeld' ontwikkeld. Aan burgers die in een schuldhulpverleningstraject zitten wordt de cursus 'omgaan met geld' gegeven.
- In 2016 is er aandacht besteed aan de 'week van het geld'. Tijdens deze week zijn theatervoorstellingen gedaan voor kinderen van de groep 6/7 van de basisscholen in Velsen. Ook is er een bijeenkomst georganiseerd voor de ouders van de kinderen. Ook in 2017 worden deze activiteiten georganiseerd.
- Voor advies aan zelfstandig ondernemers is Velsen aangesloten bij '155 Help een bedrijf'. Dit is een noodloket voor ondernemers die het (tijdelijk) moeilijk hebben. Ondernemers kunnen kosteloos advies krijgen bij vragen over de bedrijfsvoering of zakelijke problemen.